

DEPARTEMENTAAL VERTROUWELIJK

HEDEN – GRAAG MORGEN VOOR 12:00 RETOUR IVM AGENDERING MR

TER BESLISSING

Aan

de minister

nota

Kamerbrief TenneT - Onderzoek volledige verkoop TenneT
Duitsland

Generale Thesaurie
Directie Financieringen

Persoonsgegevens

Aanleiding

In het BWO met MK&E van 18 januari jl. heeft u, op basis van een analyse van de verschillende scenario's, de intentie uitgesproken om samen met TenneT en de Duitse staat een volledige verkoop van TenneT Duitsland nader te onderzoeken en uit te werken. Op 10 februari jl. heeft TenneT bekend gemaakt bereid te zijn om met de Duitse staat te verkennen of een volledige verkoop van TenneT Duitsland, onder acceptabele voorwaarden, mogelijk is. Op dezelfde dag heeft u gezamenlijk met MK&E een brief aan beide Kamers gestuurd waarin u heeft aangekondigd de Kamer te informeren over het voorkeursscenario van het kabinet, de gemaakte afweging en de inzet voor onderhandelingen. In deze nota leggen wij deze brief aan u voor. Indien akkoord wordt deze brief geagendeerd voor de MR van 24 februari.

Beslispunten

- Stemt u in met de agendering in de MR en, bij een positief besluit in de MR, verzending van de brieven aan beide Kamers (bijlagen 1 en 2) en de daarbij behorende bijlagen? Indien u instemt, vragen wij u het aanbiedingsformulier en de Kamerbrieven te ondertekenen. Doel is om de brief vrijdag a.s. te verzenden.
- De inventarisatie en beoordeling van de onderliggende beslisnota's in het kader van actieve openbaarmaking duurt langer dan verwacht. Graag leggen wij deze morgen aan u voor. Vrijdag zal de complete set verzonden worden.

Kernpunten

- In deze Kamerbrief geeft u aan om een volledige verkoop van TenneT Duitsland, als voorkeursscenario, nader te onderzoeken. Hierbij staan de Nederlandse belangen centraal en het kabinet stelt daarom 3 voorwaarden (continuïteit Nederlandse operatie, afspraken over synergiebehoud en een marktconforme prijs).
- De brief schetst de overwegingen die het kabinet belangrijk vindt bij het appreciëren van de scenario's: 1) De continuïteit van de Nederlandse operatie komt niet in gevaar; 2) De Nederlandse autonomie over het Nederlandse net blijft behouden en de nationale veiligheid gewaarborgd; 3) Er wordt een structurele oplossing voor de Duitse kapitaalbehoefte gevonden; 4) De risico's die TenneT Holding loopt over de Duitse activiteiten worden verminderd; 5) De belangrijkste synergievoordelen kunnen in de toekomst worden gerealiseerd; 6) De zeggenschapsstructuur binnen TenneT blijft duidelijk en

Datum

21 februari 2023

Notanummer

2023-0000030418

Bijlagen

1. Kamerbrief Tweede Kamer
2. Kamerbrief Eerste Kamer
3. Bijlage 1 - Samenvatting eerdere onderzoeken grensoverschrijdende voordelen
4. Bijlage 2 - Samenvatting en korte appreciatie Roland Berger-onderzoek (vertrouwelijk)
5. Bijlage 3 - Roland Berger-onderzoek (vertrouwelijk)
6. Bijlage 4 - Aanvullend risico Duitse activiteiten (vertrouwelijk)

- werkbaar; en 7) De invloed van een nieuwe investeerder staat in redelijke verhouding tot de omvang van de investering.
- De brief bevat een uitgebreide appreciatie van de alternatieve scenario's voor de invulling van de Duitse kapitaalbehoefte. Een storting door Nederland en een investering in TenneT Holding worden op dit moment uitgesloten. Een oplossing t.a.v. TenneT Duitsland heeft de voorkeur. Het kabinet is bereid tot onderzoeken van een oplossing met Duitse staat. Binnen de opties met de Duitse staat wordt een volledige verkoop als meest aantrekkelijk gezien.
 - Tot slot wordt het vervolgproces geschetst. Hierbij wordt nogmaals benadrukt dat nog geen finaal besluit is genomen en dat voldoende tijd in het proces wordt ingeruimd voor afstemming van belangrijke stappen met de Kamer. De verdere details over het vervolg treft u in de toelichting.
 - De bijlagen bevatten een samenvatting van eerder met de Kamer gedeelde onderzoeken naar voordelen van grensoverschrijdende integratie (bijlage 1), een samenvatting en korte appreciatie van het vorig jaar uitgevoerde Roland Berger-onderzoek (bijlage 2), het Roland Berger-onderzoek zelf (bijlage 3) en een aanvulling op diplomatieke belang(en) (bijlage 4). De Kamerbrief en bijlage 1 zullen openbaar worden gedeeld. Bijlage 2 tot en met 4 zullen vertrouwelijk met beide Kamers worden gedeeld in verband met de onderhandelingspositie en concurrentiegevoelige informatie van TenneT.

Toelichting

Inhoud en opbouw Kamerbrief

In aanvulling op het bovenstaande bevat de brief de volgende informatie:

- Een toelichting van de gestegen investeringsagenda en kapitaalbehoefte van TenneT. De Nederlandse kapitaalbehoefte wordt geschat op ca. €10 miljard voor de komende 10 jaar. Voor TenneT Duitsland wordt de kapitaalbehoefte momenteel geschat voor diezelfde periode op ca. €15 miljard. Dit is een belangrijke factor bij de appreciatie van de scenario's.
- De volgende scenario's worden besproken:
 - Storting door de Nederlandse staat
 - Deelname private investeerders in TenneT Holding
 - Deelname Duitse staat in TenneT Holding
 - Deelname private investeerders in TenneT Duitsland. Dit kan in de vorm van:
 - Een minderheidsbelang;
 - Een minderheidsbelang uitgroeiend naar een meerderheidsbelang; of
 - Een volledige verkoop.
 - Deelname Duitse staat in TenneT Duitsland. Dit kan in de vorm van:
 - Een minderheidsbelang
 - Een minderheidsbelang uitgroeiend naar een meerderheidsbelang;
 - Een verkoop van het Duitse net op land (behoud Duitse net op zee)
 - Een volledige verkoop
- Daarna wordt uitgesproken dat Duitsland de wens heeft kenbaar gemaakt te investeren in TenneT Duitsland en daarbij verstrekkende zeggenschap, waaronder instructierechten, wil verkrijgen. Daarnaast werd door Duitsland gesproken over een mate van 'ontvlechting' van de Duitse activiteiten naar een onafhankelijk van TenneT Holding opererend bedrijf. Deze passages in de Kamerbrief zijn afgestemd met Duitsland.
- Het verdere proces wordt geschetst:

- De komende periode wordt aangewend om samen met Duitsland en TenneT te onderzoeken of en onder welke voorwaarden overeenstemming mogelijk is over een volledige verkoop van TenneT Duitsland aan de Duitse staat.
 - Er wordt toegewerkt naar voorlopige overeenstemming over samenwerkingsafspraken.
 - Daarnaast zal TenneT de Duitse staat vragen een niet-bindend bod uit te brengen.
 - De samenwerkingsafspraken en het bod van de Duitse staat zullen vervolgens beoordeeld worden aan de hand van de drie hierboven genoemde voorwaarden en – als daar aanleiding toe is – nogmaals worden afgewogen tegen de alternatieve scenario's.
 - Daarna wordt de Kamer opnieuw geïnformeerd over het standpunt van het kabinet. Wij zullen vervolgens voldoende tijd in het proces inruimen voordat er een finaal besluit wordt genomen over de vraag of de tweede fase van het onderhandelingsproces wordt ingegaan of dat er toch wordt ingezet op een terugvalsscenario.
 - Daar waar relevant zullen wij de Kamer bovendien opnieuw vertrouwelijke (technische) briefings aanbieden.
- In bijlage 2 wordt het Roland Berger-onderzoek uitgebreider samengevat. Daarnaast wordt de volgende appreciatie gegeven:

Lopende onderhandelingen

Lopende onderhandelingen

Technische briefing

Afgelopen dinsdag 14 februari jl. hebben FIN en EZK een technische briefing voor leden van de Eerste Kamer en Tweede Kamer gefaciliteerd. In deze briefing zijn de verschillende alternatieven inclusief voor- en nadelen feitelijk (zonder politiek-bestuurlijke weging) toegelicht. De gepresenteerde alternatieven zijn:

1. Storting door de Nederlandse staat;
2. Deelname private investeerder in TenneT Holding
3. (Initieel) privaat minderheidsbelang in TenneT Duitsland;
4. (Initieel) Duits minderheidsbelang in TenneT Duitsland;
5. Duits meerderheidsbelang in TenneT Duitsland; en
6. Volledige verkoop TenneT Duitsland;

Bescherming van het parlementaire proces

Vervolg en plan van aanpak

Na het versturen van de brief zullen met Duitsland en TenneT formele gesprekken starten over het verdere proces richting een niet-bindend bod. Ook worden gesprekken gestart over samenwerkingsafspraken na een volledige verkoop. Zodra duidelijk is welke tijdslijn haalbaar en acceptabel voor alle partijen is, zullen wij u informeren over een gedetailleerd plan van aanpak. In de gesprekken met Duitsland zullen wij blijven markeren dat alle afspraken onder voorbehoud van politieke instemming zijn en dat de positie van de Nederlandse staat dus nog kan wijzigen.

Communicatie

Dit onderwerp heeft de aandacht van de media. We stellen een wv-lijn op. Er volgt geen persbericht.

Politiek/bestuurlijke context

Op maandag 6 februari heeft u de Kamer geïnformeerd over de stand van zaken rondom TenneT Duitsland. Vorige week vrijdag (10 februari) heeft u de Kamer geïnformeerd over een persbericht van TenneT inzake het nader onderzoeken van een volledige verkoop van TenneT Duitsland. Afgelopen dinsdag (14 februari) heeft een vertrouwelijke technische briefing plaatsgevonden aan de Eerste en Tweede Kamer. Beide Kamers stelden vooral vragen over het behoud van synergievoordelen en de wijze waarop de Kamers worden betrokken. Op deze onderwerpen wordt in de voorliggende brief uitgebreid ingegaan.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Deze nota bevat informatie die de onderhandelingspositie van de Nederlandse staat kan schaden.

Doc. nr.	Datum	Naam document
1	8-12-2022	Nota - Min- Potentiele volledige verkoop TenneT Duitsland
2	16-12-2022	Nota - Min - Budgettaire aspecten verkoop TenneT Duitsland
3	12-1-2023	Nota - Min - TenneT - Scenario's verkoop TenneT Duitsland
4	16-1-2023	Nota -Min- TenneT:Bwo 18 januari 2023

vr. gliz, en marge
BWO
(lunch MR)

**HEDEN – VOOR UW GESPREK MET MP EN MK&E OP 9 DEC 2022 EN MARGE ENERGIERAAD
TER INFORMATIE ADVISERING**

Aan
de minister

Directie Financieringen

Persoonsgegevens

nota

Potentiële volledige verkoop TenneT Duitsland

Aanleiding

Financiële of economische belangen van de staat

Financiële of economische belangen van de staat De onderhandelingen met de Duitse staat, waarin de Duitse staat onder meer de wens tot "ontvlechting" van TenneT Duitsland heeft uitgesproken, heeft de relevantie van dit onderzoek onderstreept. Vrijdag spreekt u en marge van de Energieraad, op verzoek van de MP, met de MP en MK&E over de onderhandelingen met Duitsland over TenneT Duitsland (TTDL).

Datum
8 december 2022

Notanummer
2022-0000301804

- Bijlagen**
1. Nota kasschuif
 2. Stand van zaken onderhandelingen Duitse staat – posities en onderhandelings-overwegingen

Advies

- Het BWO is informerend en voor de voorlopige positie van de Nederlandse staat kunt u verwijzen naar bijlage 2. Mocht u al om een standpunt worden gevraagd over een volledige verkoop, kunt u aangeven dat het nu te vroeg is om daarover te besluiten, maar dat er – met nadrukkelijke aandacht voor eventuele nadelen - een positieve grondhouding is.

Kernpunten

- Financiële of economische belangen van de staat
- De kapitaalbehoefte van TTDL is €11 mld. Over de invulling van deze kapitaalbehoefte wordt gesproken met de Duitse staat. Er zijn verschillende scenario's voor invulling van de kapitaalbehoefte van TTDL, namelijk: 1) volledige verkoop, 2) een investering in de huidige structuur met "strategische" invloed van de Duitse staat, of een 3) tussenliggend scenario waarbij een deel van de activiteiten verkocht worden.
- De inschattingen van de kapitaalbehoefte van TTDL en TTDL zijn voortdurend aan verandering onderhevig en kunnen verder toenemen.
- Financiële of economische belangen van de staat
- Lopende onderhandelingen

Lopende onderhandelingen

- Naast bovenstaand budgettair voordeel, heeft een volledige verkoop van TTDL verschillende voor- en nadelen:

Lopende onderhandelingen

- Voordeel: Bij een volledige verkoop zijn complexe constructies met een medeaandeelhouder niet nodig.
- Nadeel: Mogelijke toekomstige grensoverschrijdende voordelen van TenneT zullen (deels) vervallen wanneer TTDL volledig wordt verkocht Vertrouwelijke bedrijfsinformatie Ook is er een risico dat er bij een splitsing vertraging optreedt bij de aanleg van het net op zee.
- Nadeel: Een splitsing brengt kosten met zich mee en zorgt ervoor dat aandacht en energie van de organisatie wordt verlegd van de energietransitie naar de opsplitsing waar in Nederland en Duitsland maximale aandacht voor gevraagd wordt van TenneT.

Lopende onderhandelingen

Financiële of economische belangen van de staat

- De hierboven beschreven nadelen zien dat een volledige verkoop materiele gevolgen kan hebben en een fundamentele weging vereist. Nadelige gevolgen moeten bij een eventuele verkoop zo veel mogelijk worden gemitigeerd. Daarom is het bestuur van TenneT gevraagd om scenario's uit te werken, waaronder een volledige verkoop.

Lopende onderhandelingen

- Bij een geleidelijk verlies van de meerderheid is het waarschijnlijk niet mogelijk om grensoverschrijdende voordelen volledig in stand te houden. Datzelfde geldt voor een scenario waarin TTDL van TenneT wordt "ontvlochten". Dit is iets waar de Duitse staat in de onderhandelingen nadrukkelijk om vraagt. Het bestuur van TenneT kijkt hoe de voordelen in verschillende scenario's zo veel mogelijk behouden kunnen blijven.
- Er moet nog worden getoetst hoe Duitsland tegenover een volledige verkoop zou staan. Lopende onderhandelingen Indien

de scenario's van het bestuur van TenneT en de gesprekken met de Duitse staat nieuwe inzichten opleveren, zullen wij u nader informeren. Met de

Lopende onderhandelingen

- Voor de Energieraad aanstaande vrijdag hebben de MP, MKenE en u bijgaand overzicht ontvangen (bijlage 2) met daarin de huidige posities van de Duitse en Nederlandse staat en de voorlopige Nederlandse onderhandelingsinzet.

Toelichting

Hieronder treft u extra informatie en achtergrond bij (i) de kapitaalbehoefte van TenneT, (ii) de mogelijke opbrengst bij een volledige verkoop van TTDL en (iii) de mogelijke voor- en nadelen van een volledige verkoop.

(i) De kapitaalbehoefte van TenneT

Kapitaalbehoefte TenneT

- Tabel 1 laat zien hoe de kapitaalbehoefte van TenneT is veranderd in het afgelopen jaar. Hier wordt ook duidelijk hoe volatiel de kapitaalbehoefte is en dat deze (anders dan de investeringsagenda) ook kan afnemen.

	Kapitaalbehoefte 2021	Kapitaalbehoefte 2022 (voorjaar/zomer)	Kapitaalbehoefte 2022 (najaar)	Investeringsagenda 2023-2032 (najaar)
TenneT Duitsland	€ 4,5 mld.	Vertrouwelijke bedrijfsinformatie	€ 1 mld.	€ 54,2 mld. (60%)
TenneT Nederland	€ 4,25 mld.	€ 9,3 mld.	€ 6,1 mld.	€ 35,1 mld. (40%)

Tabel 1

- Zoals ook is gebleken in eerdere jaren, is de hoogte van de kapitaalbehoefte van TenneT in Nederland en Duitsland zeer gevoelig voor externe ontwikkelingen. Deze volatiliteit is o.a. het gevolg van beleidsbeslissingen voor de energietransitie (bijv. meer wind op zee en snellere realisatie) die de 10-jaarsinvesteringsagenda van TenneT doen stijgen, maar ook de huidige hoge energieprijzen en kapitaalmarktrentes spelen een rol.
- De onderliggende 10-jaarsinvesteringsagenda van TenneT is significant toegenomen ten opzichte van eerdere ramingen. De daadwerkelijk benodigde investeringen op basis van politieke ambities is echter nog hoger (€ 110 tot 120 mld.). TenneT houdt echter rekening met externe factoren die voor vertraging zorgen bij projecten, zoals krapte op de arbeidsmarkt voor technisch personeel, schaarste op de materialenmarkt en druk op de toeleveringsketens, en vertragingen in vergunningenprocedures (portfolio effecten). TenneT schat de portfolio effecten nu in op circa 20%. Een significant deel van de benodigde investeringen zal naar verwachting niet op tijd klaar zijn.

Financiële of economische belangen van de staat

- Financiële of economische belangen van de staat

Kapitaalbehoefte Duitsland

- De Duitse kapitaalbehoefte is in 2022 enorm toegenomen, dit wordt voornamelijk veroorzaakt door een grotere investeringsagenda in Duitsland en de versnelling van investeringen. Hierdoor is de kapitaalbehoefte gestegen van €4,5 mld. (schatting maart 2021) tot €11 mld., waarvan €6 mld. in 2024 benodigd is.

- Internationale en diplomatieke belangen

(ii) Mogelijke opbrengst TenneT Duitsland

- In februari 2021 heeft Apherdis & Co., financieel adviseur van de Nederlandse staat, een berekening gemaakt van de mogelijke opbrengst van de volledige verkoop van TTDL. Hieruit bleek destijds dat de mogelijke opbrengst was. Een andere financieel adviseur (KPMG) kwam toen uit op circa [redacted]. Wij zullen deze adviseurs vragen hun inschattingen te actualiseren.
- De verwachting is dat de waarde van TenneT Duitsland sindsdien is gestegen omdat TenneT sinds februari 2021 rendabel heeft geïnvesteerd in het Duitse net. TenneT zelf schat de waarde van TTDL tussen [redacted] en [redacted].

Lopende onderhandelingen

een deal met de Duitse staat, wordt de overeengekomen prijs achteraf getoetst door een onafhankelijke waarderingdeskundige (KPMG) om te bepalen of we TenneT niet tegen een te lage prijs verkopen, hetgeen ook vanuit staatssteunperspectief van belang is.

- Lopende onderhandelingen

- De opbrengst van de verkoop van TTDL komt ten goede van TenneT Holding, deze is immers eigenaar van TTDL. De Nederlandse staat zou dan een superdividend moeten trekken om deze opbrengst te kunnen gebruiken.

(iii) Voor- en nadelen volledige verkoop TenneT Duitsland

Voordelen volledige verkoop

- Indien TTDL volledig wordt verkocht dan kan de opbrengst gebruikt worden ten behoeve van de Nederlandse energietransitie.

- Lopende onderhandelingen

Nadelen volledige verkoop

- Op ons verzoek heeft Persoonsgegevens onderzoek gedaan naar de toekomstige voordelen van een geïntegreerd, grensoverschrijdend TenneT. Persoonsgegevens schat in dat integratie mogelijk tot Vertrouwelijke bedrijfsinformatie per jaar tot 2030 kan leiden. Deze voordelen worden voornamelijk behaald door standaardisatievoordelen en schaalvoordelen bij TenneT's offshore activiteiten.

- Lopende onderhandelingen

Lopende onderhandelingen	Dit zou mogelijk tot vertraging kunnen leiden bij de aanleg van het net op zee.
--------------------------	---

- TenneT onderzoek hoe deze voordelen in verschillende scenario's, waaronder een volledige verkoop, (deels) behouden kunnen worden.
- Naast de voordelen die verloren gaan er met een splitsing kosten gepaard en daarnaast eist een splitsing veel aandacht en energie van het management, terwijl deze idealiter natuurlijk gaan naar de uitdagingen van de energietransitie, zeker gezien de actuele transportschaarste op het Nederlandse elektriciteitsnet.

- Lopende onderhandelingen

- Een volledige verkoop vereist medewerking van het bestuur van TenneT.

- Lopende onderhandelingen

Lopende onderhandelingen	Het bestuur heeft toegezegd om verschillende scenario's uit te werken, waaronder een geleidelijk verwateringsscenario (de Duitse staat langzaam een meerderheid), een volledige verkoop van TTDL en een tussenliggend scenario, waarbij de onshore activiteiten worden verkocht maar de offshore activiteiten bij elkaar gehouden worden (met daarin een Nederlands-Duits aandeelhouderschap).
--------------------------	--

Communicatie

Niet van toepassing.

Politiek/bestuurlijke context

In het commissiedebat staatsdeelnemingen van 30 november 2022 heeft u toegezegd de Kamer te zullen meenemen in de afwegingen rondom een keuze voor een oplossing voor de Duitse kapitaalbehoefte. Focus zal hierbij met name liggen op het al dan niet behouden van een geïntegreerd bedrijf. U zal de Kamer ofwel openbaar ofwel vertrouwelijk informeren.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

De notitie bevat doorlopend informatie over de lopende onderhandelingen in het kader van de kapitaalbehoefte van TenneT inclusief de posities van andere partijen. Het is in het belang van de Nederlandse onderhandelingspositie en daarmee van de staat dat deze informatie niet openbaar wordt gemaakt.

TER INFORMATIE
Aan
de minister

nota

*Dank, Januari
intergraal
bespreken?*

IRF 319549 - Budgettaire aspecten verkoop TenneT
Duitsland

Inspectie der
Rijksfinanciën

Persoonsgegevens

Datum
16 december 2022

Notanummer
2022-0000319549

Bijlagen
geen

Aanleiding

Eerder bent u geïnformeerd over de voor- en nadelen van de verkoop van TenneT Duitsland (TTDL). Met het oog op budgettaire besluitvorming, informeren wij u over de budgettaire aspecten van een eventuele volledige verkoop. Volledige verkoop is één van de opties, de fundamentele weging moet nog plaatsvinden.

Kernpunten

- Financiële of economische belangen van de staat
- Internationale en diplomatieke belangen
- De verkoopopbrengsten van TenneT Duitsland komen in eerste instantie terecht bij TenneT Holding. Het is belangrijk dat het bestuur meewerkt aan het verkennen van volledige verkoop waarbij de voordelen van de huidige grensoverschrijdende activiteiten veilig worden gesteld.
- Financiële of economische belangen van de staat
- Een volledige verkoop vergt nader onderzoek, o.a. naar de risico's en mitigerende maatregelen daarvan. Een risico is het verlies van toekomstige grensoverschrijdende voordelen zoals gezamenlijke aanbestedingen (in totaal geschat op Vertrouwelijke bedrijfsinformatie Internationale en diplomatieke belangen

Internationale en diplomatieke belangend de huidige situatie mogelijkheden om hier afspreken over te maken.

Toelichting

- De waarde van TTDL kan volgens TenneT oplopen tot ca. [] Het is echter niet zeker of een verkoop daadwerkelijk zoveel opbrengt. De waardering is nog niet door ons gevalideerd [Lopende onderhandelingen]

[Lopende onderhandelingen]

- Een volledige verkoop aan Duitsland is o.i. zinvol om te overwegen. Duitsland wil immers vergaande invloed en stuurt aan op ontvlechting. Volledige verkoop kan dan voordeliger zijn. Dit vergt nader onderzoek.

- [Lopende onderhandelingen]

Alternatieve opties incl. eerste appreciatie

De gesprekken met TenneT en Duitsland over de verschillende opties zijn in volle gang. TenneT is nog bezig om de verschillende scenario's uit te werken, maar hieronder treft u vast een eerste overzicht incl. eerste appreciatie:

- [Lopende onderhandelingen]
- []
- []
- []

Lopende o

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
Tzt te bepalen gelet op onderhandelingen met Duitsland.

HEDEN - GAARNE IS TAS 12 JANUARI

AFGESCHERMD
TER BESLISSING
Aan
de minister

*goed onderzoek
2 ma
2 hog geen beduit*

Directie Financieringen

Persoonsgegevens

nota

TenneT - Scenario's verkoop TenneT Duitsland

Datum

12 januari 2023

Notanummer

2023-0000005329

Bijlagen

geen

Aanleiding

TenneT kent een grote kapitaalbehoefte (€11,9 mld. voor Duitsland en €5,3 mld. voor Nederland). De kapitaalbehoefte is afgelopen jaren enorm gestegen en zeer volatiel. Als oplossing wordt samen met de Duitse staat verkend of de Duitse staat kan investeren in TenneT Duitsland (TTDL). Lopende onderhandelingen

Lopende onderhandelingen
Diplomatieke betrekkingen

dient nu de principiële keuze gemaakt te worden of wij bereid zijn, samen met TenneT, een volledige verkoop van TTDL te faciliteren.

Beslispunten

- Stemt u in met het nader onderzoeken en, indien gewenst, uitwerken van een volledige verkoop van TTDL?

Financiële of economische belangen van de staat

- ✓ Stemt u in met een BWO met minister Jetten volgende week om de nader uit te werken voorkeursvariant te bepalen?

Kernpunten

- Er zijn grofweg vijf structuren denkbaar voor een investering. In de toelichting treft u een visueel overzicht, alsmede een appreciatie per scenario.
- Op basis van de huidige inzichten lijkt een volledige verkoop van TTDL het meest interessante alternatief. Lopende onderhandelingen

Lopende onderhandelingen
Financiële of economische belangen van de staat
Internationale en diplomatieke belangen

Internationale en diplomatieke belangen

Financiële of economische belangen van de staat

- De opbrengst van verkoop van TTDL wordt door TenneT zelf geschat op Vertrouwelijke bedrijfsinformatie Dit is niet door ons gevalideerd. Financiële of economische belangen van de staat

Financiële of economische belangen van de staat

- Om deze redenen zouden wij deze optie graag, samen met TenneT en eventueel de Duitse staat, nader willen uitwerken. Om een vervolgens een definitieve keuze te maken, dienen in ieder geval de volgende zaken te zijn onderzocht:
 - Kunnen de huidige synergievoordelen bij een volledige verkoop (grotendeels) behouden worden? De synergie van een Nederlands-Duits TenneT betreft vooral de ontwikkelingen op de Noordzee (off-shore). De intentie-afpraak zal concrete afspraken moeten bevatten om deze te benoemen Lopende onderhandelingen
 - Hoeveel is TTDL waard en is Duitsland bereid de juiste prijs te betalen? Lopende onderhandelingen
- Zijn de RvB en RvC van TenneT Holding bereid mee te gaan met deze optie? Om een volledige verkoop te bewerkstelligen, zullen de RvB en RvC mee moeten werken. Wij verwachten binnenkort meer duidelijkheid over hun bereidheid hiertoe. Het voorkeursscenario is Financiële of economische belangen van de staat
- Er zijn ook alternatieve oplossingen denkbaar, bijvoorbeeld de scenario's 2, 3 of 4 zoals hieronder toegelicht. Deze oplossingen lijken ons, op basis van de huidige inzichten, minder wenselijk maar zullen als terugvalopties wel nader worden uitgewerkt.

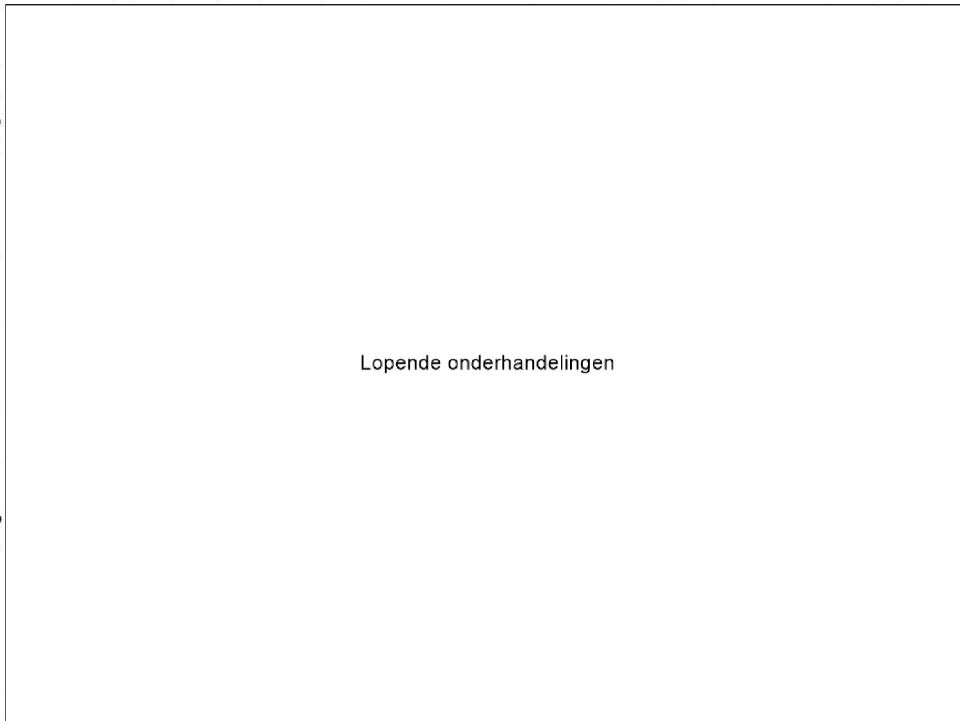
Toelichting

Lopende onderhandelingen

Scenario's inclusief appreciatie

De gesprekken met TenneT en Duitsland over de verschillende opties zijn in volle gang. TenneT is nog bezig om de verschillende scenario's uit te werken, maar hieronder (volgende pagina) treft u vast een eerste overzicht incl. eerste appreciatie:

Lopende onderhandelingen

Communicatie

Niet van toepassing

Politiek/bestuurlijke context

1. Indien wordt ingezet op een volledige verkoop, zal goed uitgelegd moeten worden (o.a. aan de Kamer) hoe de verkoop bijdraagt aan de realisatie van de energietransitie in Nederland en welke maatregelen zijn genomen om eventuele risico's van de verkoop (bijv. het verlies van synergie of vertraging van de energietransitie) te mitigeren.
2. Voordat onomkeerbare stappen worden gezet, zal de Tweede Kamer geïnformeerd moeten worden. In het commissiedebat staatsdeelnemingen heeft u aan de heer Heinen (VVD) toegezegd om de Kamer te informeren over de toekomstige koers van TenneT, openbaar waar dit openbaar kan en vertrouwelijk wanneer dit vertrouwelijk moet.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

De notitie bevat doorlopend informatie over de lopende onderhandelingen in het kader van de kapitaalbehoefte van TenneT inclusief de posities van andere partijen. Het is in het belang van de Nederlandse onderhandelingspositie en daarmee van de staat dat deze informatie niet openbaar wordt gemaakt.

DEPARTEMENTAAL VERTROUWELIJK
TER ADVISERING

Aan
de minister

gez

Directie Financieringen

Persoonsgegevens

nota

TenneT: BWO 18 januari 2023

Datum

16 januari 2023

Notanummer

2023-0000009492

Bijlagen

1. Nota d.d. 13 januari

Aanleiding

U heeft ingestemd met een BWO met de minister van K&E over het onderzoeken en eventueel uitwerken van een volledige verkoop van TenneT Duitsland. Dit BWO is op 18 januari gepland. Op 13 januari hebben wij u een nota gestuurd waarin wij de voorlopige ambtelijke positie en nadere achtergrond hebben weergegeven (bijlage 1). In deze notitie vindt u de concrete vraag die wij adviseren met de minister van K&E te bespreken.

Advies

Wij adviseren het volgende besispunt met de minister van K&E te bespreken:

- Is de Nederlandse staat bereid om samen met TenneT én de Duitse staat een volledige verkoop van TenneT Duitsland nader te onderzoeken? Zoals uiteengezet in de nota van 13 januari adviseren wij positief. Indien u positief besluit, zullen wij samen met TenneT én de Duitse staat verkennen of wij tot voor ons acceptabele voorwaarden kunnen komen waaronder TenneT Duitsland verkocht kan worden. Als hier voldoende duidelijkheid over bestaat kan vervolgens Lopende onderhandelingen

Lopende onderhandelingen

pen definitieve keuze over de verkoop van TenneT Duitsland gemaakt worden.

Toelichting

Voor nadere toelichting en achtergrond verwijzen wij naar de nota van 13 januari.

Communicatie

Niet van toepassing

Politiek/bestuurlijke context

1. Indien wordt ingezet op een volledige verkoop, zal goed uitgelegd moeten worden (o.a. aan de Kamer) hoe de verkoop bijdraagt aan de realisatie van de energietransitie in Nederland en welke maatregelen zijn genomen om eventuele risico's van de verkoop (bijv. het verlies van synergie of vertraging van de energietransitie) te mitigeren.
2. Voordat onomkeerbare stappen worden gezet, zal de Tweede Kamer geïnformeerd moeten worden. In het commissiedebat staatsdeelnemingen heeft u aan de heer Heinen (VVD) toegezegd om de Kamer te informeren over de toekomstige koers van TenneT, openbaar waar dit openbaar kan en vertrouwelijk wanneer dit vertrouwelijk moet.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

De notitie bevat doorlopend informatie over de lopende onderhandelingen in het kader van de kapitaalbehoefte van TenneT inclusief de posities van andere partijen. Het is in het belang van de Nederlandse onderhandelingspositie en daarmee van de staat dat deze informatie niet openbaar wordt gemaakt.